

Consultatiereactie novelle voorstel Wet versterking regie volkshuisvesting

13 oktober 2025

1. Inhoud van de novelle

De novelle wil het gewijzigd voorstel van de Wvrv op een drietal punten repareren. Terecht wordt voorgesteld het amendement Mooiman (nr. 30) en het amendement Welzijn c.s. (nr. 98) uit het wetsvoorstel te halen. Het amendement Vijlbrief en Grinwis (97) wordt gerepareerd. Dat had naar mijn mening beter ook geheel uit wetsvoorstel gehaald kunnen worden. Voor een uitgebreide motivering verwijs ik gaarne naar de consultatiereactie van Robert Lucassen.

2. Ontbrekende inhoud van de novelle

De novelle beperkt zich tot deze drie amendementen. In brieven van 26 augustus en 9 september is door de minister uiteengezet dat deze onderdelen juridisch onhoudbaar dan wel praktisch onuitvoerbaar zijn. Het criterium praktisch onuitvoerbaar moet naar mening aanleiding zijn om ook andere amendementen op te nemen in de novelle. Het gaat dan met name om amendementen waarbij artikelen worden toegevoegd aan de Omgevingswet en de Algemene wet bestuursrecht, waarbij specifieke bestuursrechtelijke bepalingen worden opgenomen toegespitst op het criterium “ten minste één woning”.

3. Geen relatie tussen inhoud van het wetsvoorstel en de amendementen

Maar eerst een opmerking over de meer rechtsstatelijke kant van de gang van zaken.

Twee dagen voor de plenaire behandeling van het voorstel Wvrv in de Tweede Kamer omarmde minister Keijzer bij brief van 23 juni 2025 het STOER-rapport fase 1. Dat heeft een aantal TK-leden ertoe bewogen om al dan niet gevraagd amendementen op te stellen die ontleend werden aan het toen beschikbare concepteindrapport STOER. Inmiddels is het kabinetstandpunt naar aanleiding van het eindrapport van STOER verschenen. Daarin staat dat twee voorstellen (voorkeursrecht en verhoogde griffierechten) reeds opgenomen zijn in het gewijzigd voorstel van wet.

De Wvrv gaat echter niet over STOER. Er is geen relatie tussen de inhoud van de meeste amendementen en die van het wetsvoorstel, een voorwaarde voor amendementen die voortvloeit uit artikel 9.6 van het Reglement van Orde van de Tweede Kamer. Omdat voorzitter noch een Tweede Kamerlid heeft voorgesteld deze amendementen ontoelaatbaar te achten, zijn ze “toegelaten”. En dat heeft tot gevolg gehad dat de Algemeen wet bestuursrecht en Omgevingswet zullen worden gewijzigd met voorstellen die geen relatie hebben met het voorstel, niet voorzien zijn van een advies van de Raad van State en ook niet inhoudelijk besproken zijn door het parlement.

Het AMvB-systeem van de Wvrv

Het systeem van de Wvrv werkt zo dat op alle projecten die opgenomen zijn in die AMvB ‘slechts’ de regeling van de bijzondere beroepsbepalingen (artikel 16.86) en die van de versnelde behandeling en rechterlijke termijnstelling (artikel 16.87) van toepassing zijn. Het Besluit versterking regie volkshuisvesting (Bvrv) zal daartoe – mede gezien de “opdracht” van amendement 57 - een wijziging van het Omgevingsbesluit (Ob) bevatten. In het (concept) artikel 10.26f Ob wordt thans nog verwezen naar het criterium “ten minste twaalf woningen”. Artikel 10.26f zal ongetwijfeld worden aangepast en het criterium “ten minste één woning” noemen. Het ontwerp-Bvrv dient nog te worden voorgehangen en om advies te worden toegestuurd aan de Raad van State. De kans is aanwezig dat dat de AARvS bezwaren – zie de brief van de Raad van de rechtspraak - zal hebben bij het ontwerpbesluit en zal adviseren het besluit niet te nemen tenzij het wordt aangepast. Het past in de

lijn van dit kabinet om een dergelijk advies te negeren en het Bvrv onaangepast te nemen. Maar dat heeft geen effect op de niet in de novelle genoemde amendementen. Dat zou aanleiding kunnen om de ten-minste-één-woning-amendementen op te nemen in de novelle. Het zijn artikelen die de AMvB-reikwijdte te boven gaan.

De gewijzigde en toegevoegde artikelen (8:41, tweede lid, van de Awb (verhoogde griffierechten), 16.83a, 16.83b, 16.86a en 16.87b), gevolg van de amendementen 54, 96, 99, 100 en 101, verhouden zich - zoals gezegd – niet goed tot de AMvB-systematiek, hebben niet de voorgeschreven procedure voor een wetsvoorstel (MR, AARvS, Tweede en Eerste Kamer) gevolgd, maar zijn bovendien ook nog eens praktisch onuitvoerbaar.

Praktisch onuitvoerbaar

Het gevolg van de amendementen die zien op één of meer woning is dat boven op de AMVB-systematiek nieuwe artikelen komen die alleen daarop van toepassing zijn. In de brief van de Raad voor de rechtspraak is al ingegaan op de onduidelijkheid van wat verstaan moet worden onder één woning, naast de al genoemde bezwaren van het overslaan van de rechtbankfase. Als begrippen onduidelijk zijn of niet worden uitgelegd, staat de uitvoerbaarheid al op de tocht.

De met amendement 57 samenhangende amendementen 54, 96, 99, 100 en 101 en daarmee de artikelen 8:41, tweede lid, van de Awb (verhoogde griffierechten), 16.83a, 16.83b, 16.86a en 16.87b passen niet in het systeem van het wetsvoorstel, zijn ongewenst, moeilijk of niet uitvoerbaar.

- Artikel 16.86a (**amendement 54**) geeft de Afdeling alleen bevoegdheid om ambtshalve te bepalen dat er geen tweede zitting komt bij beroepen tegen een beslissing op een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit of een omgevingsplanactiviteit bestaande uit een bouwactiviteit voor woningbouwprojecten van *ten minste één woning*.
- De verhoogde griffierechten, geregeld in artikel 8:41, tweede lid, van de Awb, (**amendement 96**) gelden alleen voor beroepen tegen wijzigingen van een omgevingsplan, omgevingsvergunningen en projectbesluit voor zover dat betrekking heeft op de bouw van *een of meer woningen*. Problemen voor het vragen van het juiste griffierecht zullen ontstaan als iemand beroep aantekent niet tegen komst van de woningen maar bijvoorbeeld op een niet-bouwactiviteit die ook door dat wijzigingsplan mogelijk wordt gemaakt. Het vraagt van de griffie te veel en onnodig uitzoekwerk. Er wordt met deze wijziging inbreuk gemaakt op het algemene karakter – gelding voor alle besluiten - van de hoogte van griffierechten, daar past geen verbijszondering bij voor besluiten die de bouw van woningen mogelijk maakt.
- In artikel 16.83a (**amendement 99**) staat dat alleen als het gaat om bezwaar tegen aanvragen om bouwactiviteiten van *ten minste één woning* het schriftelijk verzoek aan het bestuursorgaan om in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de bestuursrechter niet in het bezwaarschrift hoeft te worden opgenomen.
- Ook in artikel 16.87b (**amendement 100**) lijkt de bevoegdheid voor de Afdeling om een verkorte uitspraak alleen te gelden bij beroepen tegen omgevingsvergunningen voor woningbouwprojecten van *ten minste één woning*. In artikel 16.87b wordt enerzijds gesproken van beroepen tegen omgevingsvergunning en verderop wordt de voorwaarde gesteld dat het alleen kan bij hoger beroep. Het is echter de bedoeling en dit amendement borduurt daarop voort dat de Afdeling in eerste en hoogste aanleg bevoegd wordt om te beslissen tegen besluiten voor de bouw van *een of meer woningen*. In de praktijk worden hoger beroepen al met een verkorte motivering (“omarmings”) afgedaan. Het gaat om een bevoegdheid die de Afdeling al heeft.

- Artikel 16.83a (**amendement 101**) waarin staat dat een gemeente of een bestuursorgaan in afwijking van artikel 8:1 Awb geen beroep kan instellen tegen een besluit van een bestuursorgaan van een andere gemeente voor zover dat besluit betrekking heeft op de bouw van *een of meer woningen*, heeft inmiddels geleid tot een negatief standpunt over het wetsvoorstel van de VNG. Alleen al om die reden, is het verstandig om in ieder geval dit amendement uit het wetsvoorstel te halen.

Advies ten aanzien van het in consultatie gelegde voorstel voor de novelle

1. Eens met het schrappen van onderdelen die betrekking hebben op de amendementen Mooiman (30) en Welzijn c.s (98).
2. Schrap alle onderdelen die betrekking hebben op het amendement Vijlbrief en Grinwis (97). Zie voor een uitgebreide motivering de consultatiereactie van Robert Lucassen.
3. Schrap eveneens de gewijzigde en toegevoegde artikelen (8:41, tweede lid, van de Awb, 16.83a, 16.83b, 16.86a, 16.87, vijfde lid en 16.87b).

Daarmee wordt de relatie tussen de inhoud van het wetsvoorstel en dat van de amendementen hersteld, in die zin dat daarmee bevestigd wordt dat er geen relatie is met de aanbevelingen van STOER.

Het lijkt me in het belang van de minister om te voorkomen dat haar wetsvoorstel zal bezwijken onder amendementen die daaraan niets toevoegen maar eerder averechts zullen gaan werken.

Dank voor de aandacht die u hopelijk wilt besteden aan mijn consultatiereactie.

Henk Gierveld
13 oktober 2025

Wetgevingsjurist, maar geschreven in mijn hoedanigheid als toegevoegd onderzoeker aan het Utrecht Centre for Water, Oceans and Sustainability Law (UCWOSL)/Universiteit Utrecht.